Ч. 29 Неділя 8 (20) лютого 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників насаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Сойм краєвий.

В доповненю справоздання з 24-го засіданя сойму краєвого дня 12 лютого с. р. подаємо ще слідуючі важнійші справи:

При справоздаפю комісиї санітарної заявив правительственний комісар ґр. Лось, що не староста в Горлицях вислав трох недужих до шпиталю в Яслї і через то заніс туди епідемію та длятого намістництво не мало ніякої причини виступити против того старости. Недужих завіз війт з Загірян і того укарано.

В справоздаю о петициї всхідно-галицкої палати лїкарскої і провізоричних директорів шпиталів публичних предложила комісия санітарна слїдуючі внесеня: 1) Давним директорам шпиталів іменованим і на сей рік але провізорично, длятого що переступили 40 лїт дає ся veniam aetatis; — 2) іменованим від 1 січня 1898 р. на ново будуть лїта служби почислені до емеритури; — 3) пятилїтя будуть числити ся аж від 1 січня 1898 р.

Коли відтак на порядку дневнім стануло внесенє послів ґр. Ґолуховского і Рудрофа в справі основаня реальної школи в Чорткові і Коросні, а комісия вносила, щоби сю справу передати кр. Раді шкільній, промовив др. Савчак і ставив внесенє, щоби при основаню тої школи звернено увагу на потреби руского народу. Промавляли ще Рудроф і Вахнянин але не ухвалено нічого, бо показав ся брак комплету.

Відчитано опісля внесеня і інтерпеляциї а межи ними: інтерпеляцию пос. Шведа в справі відписаня податку від доріг польних; — внесенє пос. Винничука, щоби правительство зарядило поправку селяньских книг ґрунтових; — інтерпеляцию пос. Барвіньского, що львівский суд карний в процесах „Галичанина“ і „Monitor-a“ не хотів списати протоколу по руски задля браку руских друків.

(25 засідане з дня 15 лютого 1898).

На сїм засїданю відповідав насамперед правительственний комісар ґр. Лось на кілька інтерпеляций а між иншими на інтерпеляцию пос. Дати в справі установленя ваг в тих громадах, де відбувають ся торги на худобу. Ґр. Лось сказав, що старостам поручено вже давнїйше звернути пильну увагу на сю справу і в многих більших містах заведено вже такі ваги, але після реляций старостів селяни не користають з тих ваг. Намістництво пригадає ще раз старостам сю справу і поручить їм, щоби они поучали селян.

Пос. Чарторийский поставив слїдуюче пильне внесенє: Взиває ся правительство, щоби в цїли успішного переведеня акциї ратункової дая загроженої голодом людности в Галичині, признало з фондів державних додаткову запомогу в сумі одного мілїона. Взиває ся правительство, щоби в цїлім краю здержало стягане податку ґрунтового аж до четвертого кварталу с. р. — За пильностию сего внесеня промавляли ще посли Барвіньский, Стила і Сьреднявский. — Внесенє ухвалено однодушно.

Слїдувала справа основаня шкіл реальних в Чорткові і Коросні з польским язиком викладовим. Пос. Савчак поставив при тім слїдуючу резолюцию: Взиває ся кр. Раду шкільну, щоби при евентуальнім основаню школи реальної в Чорткові увзглядпило национальні потреби і права рускої людности через основанє руских кляс паралельних. — Внесенє комісиї ухвалено, резолюцию дра Савчака в дкинено.

В справі школи садівничої в Заліщиках ухвалено: Сойм уповажняє Видїл краєвий до основаня заведеня садівничого в Заліщиках коштом не переходячим 38.000 зр. а на закупно ґрунту і матерыялу до будови отвирає кредит до висоти 15.000 зр. Сойм поручає Видїлови краєвому, щоби старав ся узискати від правительства субвенцию на кошти основаня і удержаня заведеня садівничого у висоті 50 проц. коштів. — Внесеня ухвалено без розправи.

На конець слїдувала справа управильненя платні урядників Видїлу краєвого. При специяльній дебатї ставив пос. Мархвіцкий внесенє, щоби всім урядникам концептовим і технічним признано 35 лїт служби до емеритури, а пос. Вахнянин ставив поправку, щоби всім урядникам взагалї признано 35 лїт служби до емиритури. Пос. Пініньский і Окуневский були за внесенем комісиї (40 лїт служ и). При голосованю на 101 послів було лиш 50 за внесенем Мархвіцкого а 51 против. Ухвалено отже після внесеня комісиї.

---

16)

Остров з закопаними скарбами.

(З англійского — Р. Л. Стівензона.)

(Дальше).*)

Небезпечности на упір плили ми просто до того місця, де виходило ся на беріг. Ми вже тепер відплили були так далеко від похвату струї, що лодка, мимо того, що ми лиш слабо робили веслами, плила туди, куди ми хотіли, і я міг навернути нею просто до цїли. Але найгірше було то, що ми тепер були обернені до „Гіспаньоли“ не заднпм кінцем, але широки боком і длятого наставили їй цїль широку як ворота.

Я не лиш видів, але й чув, як Ізраіл Гендс, визначний своїм запитим лицем, котив наперід себе на покладі гарматну кулю.

— Хто з вас найлїпший стрілець? — спитав капітан.

— А вже-ж що нїхто инший як лиш пан Трелявні — сказав я на то.

— Пане Трелявні, а може би Ви зробили нешкідливим якого з онтих злодюгів? Коли би можна, то Гендса — сказав капітан.

Трелявні anї на хвильку не стратив холодної крови. Став дуже старанно цїляти.

— Будте осторожні з рушницею, сер! — відозвав ся капітан — а нї, то ще затопите цїлу лодку. Уважайте всї, щоби лодка не перевернула ся, коли він стрілить.

Сквайр підніс мушкету, ми перестали робити веслами і нахилили ся на другий бік, щоби держати рівновагу. Все було наперед так добре уложено, що anї капля води не дістала ся до лодки.

Они тимчасом наставили пушку, а Гендс, що стояв з переду коло єї отвору з дручком до пабиваня, надавав ся найлїпше до того, щоби в него стріляти. Але ми не мали щастя, бо він як-раз схилив ся в тій хвили, коли Трелявні стрілив, і куля свиснула понад ним та поцїлила одного з тамтих чотирох.

На его крик відозвали ся не лиш его товариші на кораблі, але й богато голосів на острові, і я тепер побачив, як там з поза дерев показали ся розбишаки і бігли до своїх людий.

— Ґіґи вже пустились — сказав я.

— Веслуйте тепер борзенько — відповів на то капітан — все одно, хоч би й лодка мала перевернути ся. Коли не допливемо до берега, то все пропало.

— Лишна один ґіґ сїдають — додав я. — Залога другого хоче нас, видко, обійти і відтяти від звязи з хатою з кругляків.

— Із за тамтих других мене голова не болить — сказав на то капітан — моряки на суши не суть небезпечні, я бою ся лиш пушки. Скажіть нам, сквайре, скоро побачите люнту, щоби ми перестали веслувати.

Тимчасом ми, як на лодку з таким набором, плили досить борзо, і лиш дуже маленько набрало ся води до неї. Ми були вже дуже близько берега; ще треба було рушити яких трийцять або сорок разів веслами, і ми мусїли би були дістати ся па сушу. Ґіґа нам не треба було бояти ся; малий пригірок закривав вже его перед нашими очима. Відплив, що нас так дуже спиняв, направив тепер шкоду і здержував тепер наших противників. Лиш від одної пушки грозила небезпечність.

— Як би менї так можна — відозвав ся капітан, — то я би станув та зробив ще одного з них нешкідливим.

Але они очевидно хотіли за всяку цїну стрілити. Навіть і не подивили ся на упавшого товариша, хоч він не був погиб та старав ся всїма силами рушити ся з місця.

— Готов! — кликнув сквайр.

— Стійте! — відозвав ся на то капітан так борзо як би відгомін.

Рівночасно він і Рідрус рушили веслами так сильно взад, що до лодки зараз зачало набирати ся води. В тій же хвили роздав ся і гук вистрілу. Був то перший, який зачув Джім, бо сквайрового вистрілу не було аж до него чути. Куди полетїла куля, нїхто з нас не знав; але я гадаю, що она полетїла високо понад нашими головами та що воздух затряс ся від того і так причинив ся до нашого нещастя.

Але чи сяк чи так, а лодка стала тепер потапати та пішла під воду, котра на три стопи глубока, при чім я і капітан удержались таки просто на ногах, а тамті другі як довгі попадали у воду та вирипули знову з неї і стали обтрясати ся як змочені пудлї.

О стілько нещасте не було велике. З лю-

*) В заголовку попередного фейлетона видруковано хибно: „Часть трета“; повинно бути: „**Часть четверта**“.

Вісти політичні.

Сойм краєвий буде закритий мабуть аж ві второк на слідуючий тиждень. О скликаню Ради державної все ще нема нічого певного. Розійшла ся була чутка, що Рада державна буде скликана на 10 марта але з кругів парляментарних заперечують тому. Рівночасно деякі німецкі і мадярскі ґазети розпускають вісти о якихсь змінах в кабінеті а именно говорять, що до міністерства має вступити давний намістник Чехії ґр. Тун і аж коли би єму не удало ся довести до того, щоби Рада державна могла спокійно радити, була би она розвязана. Німці з партиї Шенерера і Вольфа заповідають лальшу опозицию.

Процес Золї набрав так широких розмірів і так великого значіня, що має вже характер борби суспільної, поза котрою криють ся тайни, котрих годї нинї відгадати. Вже не Золя виступає проти военного суду, але борють ся дві партиї, войскова і їй противна. З ходу самого процесу, о скілько надходять справозданя, годї вирозуміти, по котрій стороні правда, бо особи войскові упикають всего, що могло би справу роз'яснити, а трибунал із своєї сторони не допускає також до нічого, що могло би армію скомпромітувати. То оно лиш річ певна, що заколот в цїлій Франциї стає що раз більший і можна сподївати ся якихсь великих і важних подій. Вчера була нарада міністрів під проводом Фора, а нинї розійшлась не потверджена ще нї звідки чутка, що процес Золї має бути застановлений.

Новинки.

Львів дня 19-го лютого 1898.

— **Іменованя.** II. Міністер рільництва покликав ц. к. концептового практиканта Намістництва Фел. Ценьского до служби в ц. к. Міністерстві.

— **Перенесеня.** II. Намістник переніс концепіста Намістництва Брон. Геллера з Бучача до Жидачева.

— **З львівскої аепархії.** Презенту на парохію Качанївку одержав о. Остап Нижанковский, місцевий завідатель. — Завідателем парохії Ратище іменований о. Іляр. Мединьский, дотеперішний тамошний сотрудник. — Сотрудництво з правом духовної управи парохією в Монастирци одержав о. Тьод. Дзьоба, бувший завідатель Лїсович.

— **Окружні конференциї учителїв** львівских народних шкіл розпочали ся нинї дня 19-го лютого і будуть продовжати ся до дня 22-го с. м. включно. Конференциї відбувають ся в ґимнастичній сали школи ім. Мицкевича і будуть все розпочинати ся о 8-ій годинї рано. Проводить конференциями краєвий шкільний інспектор др. Сев. Днїстряньский. Предметом нарад суть виклади з математики і хемії — а мають на цїли улїпшенє вглядно введенє одностайности методи ученя математики і хемії в висших клясах мужеских і женьских шкіл.

— **В славних европейских часописях ілюстрованих** попадаєь від часу до часу ілюстрация, представляюча щось з нашої Галичини. Так Leipziger illustrirte Zeitung умістила в остатнім числї ілюстрацию Рейхана, представляючу Йорданьске водосвятє у Львові в хвили, коли Митрополит Сембратович при кирници в ринку, в окруженю духовеньства подає осьвячену воду Намістникови кн. Санґушкови і маршалкови ґр. Баденьому. Ілюстрация видко зроблена з фантазиї (при помочи фотоґрафій Митрополита, Намістника і Маршалка), бо сего року Митрополит за-для недуги не сьвятив води на Йордан. — Так само з фантазиї зробив недавно рисовник ілюстрациї до париской Illustration, коли подаючи портрети всяких замітнїйших членів теперішного галицково сойму, подав з Русинів портрет Барабаша, котрого сеї сесиї в соймі нема.

— **З Жидачівщини** пишуть до „Дїла": Дня 15 с. м. став ся в селї Яйківцях, повіта жидачівского, небувалий випадок. Згаданого дня о 1 годинї з полудня бутний парубок, Федьо Петринець, напав молоду учительку і єї сестру, панни Федунївни, в їх мешканю в школї, і крикнувши: „я тебе забю!" почав бити учительку в голову. Коли учителька оголомшена упала, старша сестра, трохи притомнїйша, пірвала єї на руки і почала втїкати — а тут сїнні двері засунені! Ледви отворили і утекли, а тимчасом парубок гуляв у хатї і нищив усе в покоях і кухни. Шкоди наробив на 100 зр. На донесенє приїхав жандарм з Журавна і арештував парубка. Учителька хора; приїздив до неї лїкар. Кажуть, що причина того дикого нападу була зовсїм блага: учителька хотїла укарати в школї сестру того парубка. Учительку всї дуже жалують, бо тая громада перший раз дістала таку трудолюбиву і щиро віддану школї учительку.

— **Громада Белелуя,** в снятиньскім повітї, закупила за старанем місцевого пароха о. Ів. Сінґалевича при співдїланю начальника громади Павла Гаврилюка огневу сикавку за 150 зр. До того закупна причинив ся в значній части властитель Белелуї др. Теофіль Дембицкий.

— **Пригоди на провінциї.** Служниця в круленицкім дворі, в мостиским повітї, хотїла чим скорше запалити в печи і облила тлїюче вже дерево нафтою з фляшки. Полумінь в одній хвили звернула ся до жертви і обхопила єї цїлу. Огонь вправдї придушено, але служниця, сильно попарена, закінчила житє в великих муках по трех днях. — В Ляцкій Воли в недїлю о півночи згоріла одна стодола і стайня. Огонь був імовірно підложений і тому заряджено енерґічне слїдство. Щастє, що не було вітру, бо инакше було би пішло з димом майно кільканайцятьох господарів.

— **Самоубийство.** Передвчера відобрав собі житє у Львові 75-лїтний кравець з Ряшева Мойсей Кляппер, вдовець і батько 5 заосмотрених дїтий. Кляппер приїхав перед 7 днями до Львова до своєї дочки і замешкав у неї, а відобрав собі житє повісивши ся на гаку, коли нїкого не було дома. Причина самоубийства незвістна.

— **Крадіж листу грошевого.** Берлиньска філїя вроцлавского дисконтового банку надала лист грошевий на 80.000 франків під адресою банкового дому в Ґалачи в Румунії. Однако в дорозї лист той пропав і то, як виказали доходженя, украдено его вже в границях Румунії. Здає ся також, що злодїй не всиів ще виміняти грошевих паперів на монету.

— **З заведеної любви.** Перед кількома днями лучила ся в селї Вілька гамулецка коло Львова траґічна пригода. Євка Баран, 18-лїтна дївчина з того-ж села, залюбила ся в паробку Іванї Чернику, але він не відплачувавсь її любвою З розпуки підложила Євка огонь під хату Черника і сама кинула ся в полумінь, де найшла смерть в страшних муках. Огонь обхопив хату і обору, в котрій згоріли крім того чотири корови і кінь.

— **Злодійска шайка** бушує в Іванчанах, збаражского повіта. О тій шайцї пишуть до львівских ґазет: В ночи на 16-го с. м. обікрали злодїї церков в Іванчанах в той спосіб, що отворили двері від захристиї, розбили скарбону і забрали 52 зр. Коли перед кількома місяцями удало ся вислїдити двох злодїїв і замкнути їх, зізнали, що є їх всїх дванайцять, але очевидно, що своїх товаришів не видали. Они устроюють собі по ночах бенкети і гулятики, а коли їх жандарм розжене з коршми, збирають ся у якого небудь кума і там

дий нїхто не згинув і всї вибрели на беріг. Але за то всї наші запаси потонули, а що ще гірше, з наших пять рушниць лишили ся нам лиш дві, котрі були ще до ужитку. Я, як би менї хтось шепнув, вхопив свою з колїн і держав єї високо понад головою. Капітан перевісив був свою через плече, а то, як чоловік розумний, замком до гори. Тамті три пішли разом з лодкою під воду.

Ми вже чули голоси в лїсї вздовж побережа, котрі що раз близше до нас доходили. Нам зробилось трохи лячно, бо поминувши ту небезпечність, в якій ми знаходили ся, що ставши нїби калїками, не зможемо ще й дістати ся до хати з кругляків, бо нас готові відтяти від неї, але й не були того певно і то нас найбільше непокоїло, чи Гунтер і Джуйс взяли би ся добре до оборони, як би їх напало кількох розбишаків. На Гунтера можна було спустити ся, то ми знали, але Джуйс був в наших очах непевний. Він слуга чемний і на все уважний, умів добре чистити одїж та черевики, але не мав тих прикмет, які нам подобають ся у волка.

Оттак зажурені брели ми так борзо як лиш могли до берега, а про нашу бідну йоллю, в котрою пропала половина наших запасів пороху і поживи, було нам вже байдуже.

Глава вісїмнайцята.

Доктор розповідає дальше: Конець борби першого дня.

Ми бігли тепер так борзо, як лиш ноги могли нас нести впоперек через кусень того лїса, який відділяв нас від хати з кругляків, але й з кождим кроком підходили до нас щораз близше голоси буканїрів. Незадовго почули ми вже й шелест від їх кроків і тріскане ріща, яке они ломили роблячи собі дорогу крізь гущавину.

Я видів, що прийде до борби, та й глянув на свою рушницю.

— Капітане — сказав я — Трелявні стріляє найлїпше. Дайте єму свою рушницю, бо его попсована.

Они заміняли ся за рушниці, а Трелявні станув на хвильку так само мовчаливо і холоднокровно як з початку пригоди, щоби прилагодити ся до борби. Рівночасно дав я Ґреєви, котрий немав нїякої зброї, свою шаблю. Ми всї зрадїли, коли побачили, як він поплював руку, зморщив брови і замахнув ся шаблею, що аж засвистало у воздусї. З того всего, що ми по нїм видїли, набрали ми переконаня, що наш новий товариш заслугує собі честно на свій хлїб.

Сорок кроків дальше вийшли ми на край лїса і побачили перед собою хату з кругляків. Ми добігли до огорожі від полудня і то майже в тій самій хвили, коли сїмох ворокобників з лодкарем Йовом попереду з криком явили ся на полуднево західнім кінци.

Они налякані пристанули, а ми, не лиш сквайр і я, але й Гунтер та Джуйс в хатї мали час стрілити, заким ще буканїри стямили ся зі страху. Всї чотири вистріли понесли ся не всї нараз, але осягнули свою цїль, бо один з ворогів повалив ся на землю. Тамті другі не чекали анї хвильки лиш побігли назад в лїс.

Ми набивши свої рушниці, пішли вздовж частоколів, аж до того місця, де упав наш противник. Був вже неживий — куля поцїлила его в само серце.

Ми вже стали були тїшити ся нашим щастем, коли саме в тій хвили роздав ся вистріл з пістолета з поза корчів, куля свиснула менї попри саме ухо, а бідний Том Рідрус повалив ся як довгий на землю. Сквайр і я стрілили й собі, але мабуть лиш змарнували порох, бо ми не знали куди цїляти. Відтак набили ми рушниці знову і приступили до бідного Тома.

Капітан і Ґрей вже его оглядали, а менї було досить глянути оком, щоби переконати ся, що з ним круто.

Мабуть ворохобники напудились того, що ми так борзо стрілили другий раз і розбігли ся знову, бо ми могли вже спокійно пересадити бідного старого побережника через частокіл і занести до хати, причім він страшно стогнав і кров лила ся з него.

Бідний старий чоловічиско! Анї словечком не пожалував ся, анї не показав по собі страху від самої тої хвили коли нам зачала грозити небезпечність, аж до тепер, коли ми его умираючого зложили в хатї з кругляків. Як той Троянець лежав він поза своїм матерацом на кораблї і мовчки сповняв всї прикази; він був що найменше о двайцять лїт старший від найстаршого з нас і бідачиско старий слуга мусів тепер умирати.

Сквайр плакав як мала дитина, вкляк коло него і цїлував его по руках.

— Чи я умру, докторе? — спитав зранений.

— Томе, чоловіче мій — сказав я — підете лиш туди, куди й всї ми підемо.

— Коби я був хоч котрого в них засягнув моєю мушкетою — відповів він.

— Томе — відозвав ся сквайр — але ти менї простиш, правда?

— А то-ж би годило ся, щоби слуга свому

дальше ведуть забаву. Взагалі в цілій тамошній околици велика деморалізация, майже загальне пияньство і злодійство.

— **У страха великі очи.** Сими днями приніс один публичний послугач деревляну замкнену пачку до дому одного лікаря у Відни і передав еї стороежеви. З огляду на то, що послугач не віддав пачки в мешканю лікаря, лише передав еї через сторожа та що на пачці не було ніякої адреси ні напису, що в ній є, наполохала ся родина лікаря, пригадавши собі на недавну ще пригоду у слюсаря Фока. Ніхто не важив ся отворити пачки і лікар дав знати о всім до поліциї. Дирекция поліциї вислала до мешканя лікаря поліцийного агента, котрий переслухав сторожа, а коли показало ся з зізнань того-ж, що послугач, віддаючи пачку, не дуже обережно обходив ся з нею, отворив еї агент і замість бомби чи динаміту найшов в ній.... — купу брошурок, що захвалювали якесь нове средство на поживу для дітий.

— **Золото.** З Вікториї, що належить до Канади англійскої, доносять, що над одним потоком в дорічю Юкона найдено казочно богаті поклади золота. В скалистім ярі добуто за одним заходом на 50.000 долярів. Місцевість та, подібно як Кльондіке на Алящці, стала метою безчисленних жадних золота подорожників.

— **Помер** о. Даниїл Котис, парох в Лупкові, перемиской епархії, член многих руско-народних товариств, дня 29-го січня с. р. на удар серця, в 77-ім роцї житя, а 47-ім сьвященьства.

Господарство, промисл, торговля, гігієна і вихованє.

Добрі ради.

— Копанє в городі. З надходячою весною перша робота в городі — копанє. Ну, скаже може хтось, та й що-ж в тім великого. На що о тім аж писати. Преці на селі знає кожда баба як копати. А то таки неправда, бо як-раз у нас майже зовсім того не знають як копати і длятого у нас городи так занедбані. То не в тім ціла штука, щоби набрати на рискаль землі і більшу груду розбити на менші; до копаня треба знати ще щось більше. Цілию копаня єсть то, щоби землю зрушити, всі еї части добре з собою перемішати, при чім горішна верства іде в спід а спідна добуває ся на верх. Накопець при копаню розходить ся і то, щоби гній відповідно прикопати. Чим більшу вагу кладе хто на роздроблене землї та на еї перемішанє, тим лїпше і легше зможуть опісля коринцї розійти ся в земли. При копаню треба особливо на то уважати, щоби визбирувати все то, що в земли не потрібне, як камінє, черепи, кусники скла, дерево, корінє всїлякої хопти та бурянів, а накопець треба відповідно гній прикопувати. То не все одно, як гній прикопає ся, щоби лиш вкрити его землею. Коли прикопуєм гній так, що він купками приходить на спід під землю, то зле; треба так прикопувати, щоби, як набере ся на рискаль землї з гноєм, той гній прийшов межи землю боком, косо з горп на долину. Тогди гній і земля укладають ся так: рискаль землї з гноєм відкладає ся боком; з одного боку єсть гній, з другого сама земля; тепер приходить другий рискаль землї з гноєм і его відкладає ся так, щоби гній знов боком припер до землї і т. д. раз коло разу: гній земля, знов гній земля і т. д. а не встелювати гній на спід і присипати его землею. Таке прикопуванє гною вимагає трохи уваги і зручности. Звичайно копає ся лиш на рискаль глубоко і лиш тогди коли земля підосхла. З весни копає ся тогди, коли має ся садити або сїяти, щоби ростини або насїнє прийшли в сьвіжу землю; длятого по скопаню треба зараз заскородити.

— Кілька слів про зелений гній. Вже раз при нагоді, коли ми на сїм місци говорили про вовкиню або люпін, розповіли ми, в чім лежить вага зеленого гною: в тім, що він доставляє земли потрібного азоту, котрий деякі ростини збирають его собі самі з воздуха. Тепер же розходить ся о то, як гноїти зеленим гноєм? На то не можна відповісти відразу, що так а так. То вже мусить розважити собі сам господар, мусить сам виміркувати, як би то було для него найдогіднїйше, який у него плодозмін і де він має засївати та коли ті ростини, що мають служити єму на зелений гній. Зеленим гноєм можна гноїти трояким способом: 1) Можна ті ростини засїяти з весни (або вже й в осени) і відступити їм цїлий кусень поля. Але то за дорого, бо тогди не має ся з того поля ніякого доходу. — 2) Можна ті ростини сїяти в молодий засїв. В жнива з головного засїву збирає ся збіже, а по нім лишають ся ростини призначені на зелений гній розвивають ся буйно і в осени можна їх приорати на зелений гній. Але в сухе лїто може стати ся, що ті ростини або не зійдуть добре, або таки повсихають. Та й збіже часом не любить, щоби в нїм росли ще й инші ростини, котрі так само як бурян приглушують збіже. — 3) Можна ті ростини, збираючі азот, сїяти зараз по збірцї збіжа: Тогди треба щоби зараз, коли звозить ся збіже, на поле ішли плуги. Ростини ті сїє ся в стерню і прорює ся; тогди они сходять борзо, розвивають ся красно і в часї перших приморозків можна їх ужити на зелений гній, або лишити до весни і аж тогди приорати. Зелений гній єсть тим важний, що з меншим коштом додає земли потрібного азоту як звичайний обірник і приораний розкладає ся далеко борше як той. Щоби же ті ростини могли ще значно більше призбирувати азоту, то треба ще навозити поле або під головний засїв томасівкою і каїнітом, або додати тих штучних навозів таки під самі ті ростини а іменно: на гектар (морг і три чверти) 400 до 500 кільо томасівки а до того на тяжких ґрунтах 300 кільо каїніту, па легких пісковатих ґрунтах навіть 500 до 600 кільо каїніту.

— Як поплачує ся годівля дробу: Почтарка Емма Крайцпоінтнер в Тайсендорф в Баварії, котра займала ся годівлею дробу, вела при тім докладні рахунки, з котрих ось що показало ся: Видатки були такі: В падолисті мала она 30 штук лямот (італїяньских курий з темними ніжками) вартости (96 кр.) разом 28 зр. 80 кр.; один когут вартости 2 зр. 40 кр. В марті 1897 р. докупила 50 штук лямот і 2 когутів вартости (разом з пересилкою) 39 зр. В жовтни докупила знову 20 молодих лямот вартости 21 зр. За корм, обслугу і захід видала 131 зр. 16 кр. За торф на підстілку 18 зр. — Приход був такий: В падолисті 56 штук курок і три когути вартости 60 зр. 96 кр.; 15 штук по 72 кр. вартости 10 зр. 80 кр. Зарізала 18 старих (по 60 кр.) вартости 10 зр. 80 кр. Подкладків було: В падолисті 256, в грудни 212, в січни 147, в лютім 268, в марті 858, в цьвітни 1398, в маю 1259, в червни 1092, в липни 902, в серпни 775, у вересни 467, в жовтни 154, разом 7797 штук по 2·7 кр. вартости 210 зр. 52 кр. Кормом, який записано у видатках, годувало ся ще 180 штук на домашний ужиток (по 30 кр. за штуку) разом вартости 54 зр. Отже загальний видаток був: 240 зр. 36 кр. а загальний приход 347 зр. 8 кр., або чистого доходу 106 зр. 72 кр.

Телеґрами.

Відень 19 лютого. Сойми горішно-австрийский і моравский ухвалили вислати депутациї до Є. Вел. Цїсаря з нагоди его 50-лїтного ювилею панованя.

Відень 19 лютого. Є. Вел. Цїсар іменував приватного доцента дра Александра Колессу надзвичайним професором руского язика і рускої лїтератури при львівскім університеті.

Париж 19 лютого. Фор приймав вчера на авдиенциї ново іменованого росийского амбасадора кн. Урусова, котрий сказав, що цар приказав єму звернути всю свою увагу на удержанє знаменитих доси відносин межи Росиєю а Франциєю.

Білград 19 лютого. Митрополит Михайло помер на запаленє легких. (Покійник грав свого часу важну ролю в сербскій політицї; в послїдних часах відсунув ся був зовсїм від житя політичного).

панови прощаю? — відповів він. — Але й як би не було, я Вам прощаю, амінь!

По хвили мовчаня попросив він, щоби хтось провів єму молитву. — То такий вже звичай, сер — додав він як би оправдуючись. Незадовго по тім і віддав духа Богу не сказавши анї слова.

Тимчасом капітан, котрого груди і кишенї як би понапухали, виймив множество всїляких річий, а межи ними і англїйску хоругов, біблію, клубок міцних ниток, перо, чорнило, книгу корабельну і кілька фунтів тютюну. Посеред огорожі знайшов він якийсь високий пень сосни без галузя і при помочи Гунтера припер его в углу хати в тім місци, де кругляки сходять ся в затесах. Відтак виліз на дах і власною рукою вивісив англїйску хоругов.

То дїло, видко, его дуже успокоїло. Зайшов знову до хати і став числити запаси, як коли-б нїчого не стало ся. Але мимотого смерть Томи взяв собі дуже до серця і коли той впослїдне відотхнув, виймив він другу фляґу та вкрив нею тїло.

— Не беріть собі того дуже до серця — сказав він і стиснув сквайрови руку. — Єму тепер там добре, як кождому, хто сповняючи свій обовязок супроти капітана і властителя віддав своє жите.

Відтак взяв мене на бік.

— Докторе Ляйвезі — сказав він — за кілько тижднїв сподїваєте ся Ви і сквайр приїзду другого корабля?

Я відповів єму, що то розходить ся не о кін днї а о місяцї. Блендлї дістав приказ вицятиждругий корабель аж тогди, коли би ми до слати серпня не вернули, але анї не скорше, анї не пізнїйше. — Отже обчислїть собі самі — сказав я.

— Та так — сказав на то капітан і почухав ся в голову. — Навіть, як би взяли в рахубу ще й якесь несподїване щастє, то таки ми глубоко залізли в болото.

— Як то Ви розумієте? — спитав я.

— Я то так розумію, що дуже велика шкода, що ми стратили другий набір з нашою лодкою — відповів капітан. — Пороху і куль нам стане, але провіянту скупо, дуже скупо — так скупо, др. Ляйвезі, що одного рота менше — він показав при тім на трупа вкритого фляґою — значить для нас не аби яку ощадність.

Як-раз при сих словах почули ми голосний гук і куля засвистала високо понад хатою та упала далеко від нас в лїсї.

— Ого! — сказав капітан — стріляйте лиш дальше так! Вже тепер маєте лиш дуже мало пороху!

При другім вистрілї цїляли вже лїпше; куля впала помежи частоколи а хату, але лиш наробила хмару пороху а впрочім ніякої шкоди.

— Капітане — сказав сквайр — хати з корабля зовсїм не видко, отже, здаєсь, що они до хоругви цїляють. Чи не було би лїпше здоймити еї?

— Хоругов здоймити? — відозвав ся на то капітан. — Нї, сер, того у мене нема! — а ми всї, як менї здає ся, з цїлого серця притакнули єму. Бо то був не лиш сьмілий моряцкий спосіб мисленя, але й добра політика, котра показувала нашим ворогам, що ми не робимо собі нїчого з їх канонади.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Кочко...

І Н С Е Р А Т И

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.